

HABERLERDE DEZENFORMASYONLA OLUŞ(TURUL)AN PANFOBİYA (DIE WELT GAZETESİ ÖZELİNDE TÜRKİYE ALGISI)

PANPHOBIA CAUSED AND/OR CREATED BY DISINFORMATION IN THE NEWS
(PERCEPTION OF TURKEY ACCORDING TO *DIE WELT* NEWSPAPER)

YAĞBASAN Mustafa

Prof. Dr. Malatya Turgut Özal Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-0339-475X
mustafa.yagbasan@ozal.edu.tr

YAĞBASAN Harun Furkan

Öğr. Gör. Gaziantep Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-1351-437X
h.f.yagbasan@gmail.com

ÖZET

Bilgi edinme, sosyal yaşamın temel ihtiyaçlarından biridir ve doğru habere ulaşma pek çok ülke anayasasında bir hak olarak güvence altına alınmıştır. Dolayısıyla haber sürecine aracılık eden kurum ve kuruluşların kamu hizmeti anlayışı ile hareket etmesi anayasal bir zorunluluktur, toplumun da medyadan beklentisi nesnel verilere ulaşabilmektir. Özellikle haber formatında aktarılanların, yorumdan ve sıfatlardan arındırılmış olması doğru bilgilendirme adına önem arz etmektedir. Bu izlek üzerinden hareket edilerek yapılan araştırmada; medyanın haber nesnelliğinden uzaklaşarak taraflı haber üretip üretmediği sınınmaya çalışılmıştır.

Haber çerçeveleme anlayışından hareketle göstergebilimsel ve içerik analiz yöntemlerinin birlikte kullanıldığı araştırmada dış basın odağa alınmış ve Alman medyasının saygın yayın organlarından biri olan ‘Die Welt’ gazetesi örneklem olarak seçilmiştir. Bu amaçla gazetenin Türkiye muhabiri tarafından yaklaşık bir yıl süreyle geçilen haberler irdelenmiştir. Konu itibarıyla bir sınırlamaya gidilmeksizin Türkiye’yi doğrudan ilgilendiren yirmi adet haber tespit edilmiştir. Elde edilen verilerde haberlerin nasıl çerçvelendiği belirlenmeye çalışılmış ve araştırma başında ortaya konulan hipotezlerin doğrulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Basın, Türkiye, Algı, Dezenformasyon, Panfobi

ABSTRACT

Obtaining information is one of the basic needs of social life, and accessing the right news is guaranteed as a right in the constitutions of many countries. Therefore, it is a legal obligation for the institutions and organizations that mediate the news process to act with the understanding of public service, and the expectation of the society from the media is to reach objective data. It is important for accurate information that what is conveyed in news format is free from comments and adjectives. In this study, which was carried out on the basis of this path; It has been tried to test whether the media produces biased news by moving away from news objectivity.

Based on the understanding of news framing, in the research where semiotic and content analysis methods were used together, the foreign press was focused and the newspaper "Die Welt", one of the respected publications of the German media, was chosen as a sample. For this purpose, the news of the newspaper's Turkey correspondent for about one year was compiled. Twenty news items that directly concern Turkey have been identified, without any limitations on the subject. It was tried to determine how the news was framed in the obtained data, and it was concluded that the hypotheses put forward at the beginning of the research were confirmed.

Keywords: Foreign Press, Turkey, Perception, Disinformation, Panphobia

GİRİŞ

Dezenformasyon kavramını; bir neşriyat (yayın aracı) vasıtasıyla bir bireyi veya topluluğu taammüden ve sistematik şekilde ‘*nesnel olmayan verilerle karalama*’ şeklinde tanımlamak mümkündür. TDK’da (2011) söz konusu kavram, *bilgi çarpıtma* şeklinde tanımlanmaktadır. Diğer bir anlatımla bu kavram, enformasyonu *gerçek anlamından saptırarak ve bilgiyi deforme ederek yanlışla çekme* şeklinde nitelendirilebilir. Bilginin veya enformasyonun medyada çarpıtılması kuşkusuz haberin tekraren ve başka manalar ihtiva edecek mahiyette kurgulanması veya çerçevelenmesi ile mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda haber çerçeveleri, hermeneutik yaklaşımla haberin yorumlanabilmesini de mümkün kılmaktadır. Haberciler, haber yapmaya değer gördükleri gerçeklikleri medya araçlarını kullanarak, mutad iletim metotları marifetiyle sosyal realiteyi tasarlamaya çalışırlar. Haberin oluşturulması aşamasında genellikle dış gerçeklik göz ardı edilmekte, haberin oluşum aşamasındaki gerçeklikler editoryal inisiyatifin tercihine göre şekillenmekte ve belli çerçevelerle aktarılması yoluna gidilmektedir. Buna göre bilgi üreten dinamiklerin bu çerçeveyi oluşturmasını etkileyen; *kültürel ve medya rutinlerine uyumluluk, çerçeve savunucularının aktiviteleri* vs. gibi bazı faktörler bulunmaktadır. Ancak “*gazetecilerin kişisel ve kurumsal (gazetenin ideolojik kökeni) yorumları ve toplumsal faktörleri de kullanılan çerçevelerde etkili olmaktadır*” (Brüggmann’dan akt. Faveri, 2022, s.3).

Haber üretim süreçlerinin işleyişine bakıldığında ya siyasal erkin karşısında ya da tamamen yanında olmanın tercih edildiğini söylemek mümkün görünmektedir. Bu realite doğrultusunda yayın organlarının veya habercilerin izledikleri yöntemin *çatışma* ve *strateji* temelli olduğu ve bu şekilde çerçevelendirildiği görülmektedir. Özer’e göre (2020) eleştirel medya çalışmalarında iktidar güçleri ile medya arasındaki ilişki ve ideolojik işlev öne çıkmaktadır. Bu bağlamda medya üreticileri açısından *çatışma* ve *strateji* bir tercih olarak değerlendirilebilir. Oysa yayın organlarının veya habercilerin temel hassasiyeti; kamu yararını önceleyerek gündeme dair gelişmeler karşısında mümkün olduğunca mutedil davranılmasını, tarafsız kalınmasını veya öncelik belirlenmesi durumunda ise tercihin mağduriyetten yana kullanılmasını vaaz etmektedir. Zira medyanın; artık klişe bir söylem haline gelen; “*acı içinde yaşayanlara mutluluğu, mutluluk içinde yaşayanlara ise acıyı tattırma*” gibi bir görev üstlenme mecburiyeti bulunmaktadır.

Yayın organlarının gerek ulusal gerekse uluslararası haber üretim sürecinde kendi ülkelerinin menfaatlerini öncelemeleri ve ülke çıkarları doğrultusunda hareket etmeleri beklenen bir durumdur. Ancak bu doğrultuda ülke menfaatlerinin esas alınarak haberi deforme etme yöntemi ile tamamen tahribata uğratmak makul karşılanabilir ve sindirilebilir bir durum değildir. Zira genel kabul gören gazetecilik ilkelerinden; *şahıslar, müessesler ya da zümreler aleyhinde iftira ve isnatta bulunulamaz* hükmü, her şartta nesnellığı, ayrımcılığı ve ötekileştirmeyi açık şekilde men etmektedir. Ancak bu ilkelerin daha ziyade uluslararası düzeye dayalı üretim sürecinde ikili ilişkiler odağa alınarak haberin deforme edildiği gözlemlenmektedir.

Uluslararası haber üretim sürecinde tercih edilen temel yaklaşım; haber vermektен ziyade hangi tarafın (ülkenin) üstün geleceğini veya kazanacağını merkeze almaktadır. Bu aksiyonu ülke menfaatleri bağlamında, siyasal ve egemen erkin stratejisinden öykünerek adeta vekâlet marifetiyle kendi kamuoyunda algı yaratma çabası olarak nitelendirmek mümkündür. Daha açık bir ifadeyle bu tarz çerçeveler, risklere karşı objektif çözüm teklifleri ihtiva etmemekte, bu nedenle kurgulanan sözde gerçeklikler bir *panfobiya* algısına dönüşebilmektedir. Böylesi durumlarda ülkelerarası ilişkiler bir *düşmanlık* paradigmasının inşasına zemin hazırlayabilmektedir. Örneğin Türkiye ve Almanya arasındaki tarihsel bağlar, kadim dostluklar ve çıkarlar dikkate alındığında pozitif bir ilişkinin olması öngörülebilir. Ancak uluslararası siyasal diplomaside dostluklar şüphesiz ilelebet devam eden bir süreç değildir. Dolayısıyla tarihin akışı içerisinde bu iki ülke arasında da pek çok gelgitlerin yaşandığı bilinmektedir. Günümüzde ise özellikle okzidental coğrafyalarda Türk’e ve Türkiye’ye karşı özellikle tabanda oluşan veya yaratılan olumsuz algının müsebbibinin ve en önemli aktörün medya olduğu tartışma götürmez bir realitedir. Batılı ülkelerin siyasal erkleri bu bağlamda medya vekâleti üzerinden bir iletişim stratejisi yürüterek *ülke çıkarları, insan hakları* veya

demokrasi gibi söylemlere atıfta bulunarak haberlerini çerçvelendirmekte ve çeşitli metaforlarla destekleyerek müstemleke olarak addettikleri ülkeleri ötekileştirebilmektedirler.

KURAMSAL-KAVRAMSAL ÇERÇEVE, YÖNTEMSSEL DAYANAK VE LİTERATÜR

Haberin çerçvelendirilmesi şüphesiz haber üretiminin nüvesini oluşturmaktadır. Bu bağlamda çerçeveleme çalışmalarında tündengelimci yaklaşımın yanı sıra tümevarım yönteminin de esas alınabilmesi mümkündür. Örneğin Reese'in *Teröre Savaş (War on Terror)* çalışması bu yaklaşıma örnek olarak gösterilebilir. Yazar, bu çerçevesini *USA Today* haber metinlerinde haber türünde ayırma gitmeden gerçekleştirmiştir. Araştırmasında öncelikle *savaş* kavramının metaforik doğasını açıklamıştır. *Yönetim çerçevesini* gazetecilerin nasıl ele aldığı ve bir düzenleme prensibi olarak nasıl içselleştirdiği sorularına yanıt aramıştır. Reese'in (2009) ortaya çıkardığı kategoriler özetle şöyledir: *İletme, şeyleştirme ve doğallaştırma*. Yazara göre, şeyleştirme haberde dengelik rutini ile güçlendirilmiştir. Bu çabanın temelini kuşkusuz bilginin veya haberin rutinleştirilerek değersizleştirilmesi oluşturmaktadır. Bu durumun nasıl ve hangi yöntemler kullanılarak yapıldığını ise Sarı (2020) şu şekilde özetlemektedir:

- *Parodi: Alaya alma amaçlı hazırlanan kullanıcıları yanıltma potansiyeli olan içerikler*
- *Taklit: Bir kişi veya kurumun imitasyonunun oluşturulduğu içerikler*
- *Uydurma: Tamamen üretilmiş, geçelik taşımayan içerikler*
- *Çarpıtma: Gerçek anlamından saptırarak ve bilgiyi deforme ederek yanlışa çekme*
- *Manipülasyon: Seçme, ekleme ve çıkarma yolu ile değiştirilmiş bilgi*
- *Hatalı İlişkilendirme: Farklı bir durumu yansıtan fotoğraf, video, alıntı ya da haber*
- *Bağlamdan Koparma: Doğru bilginin olaylar, durumlar veya ilişkiler örgüsünden koparılarak farklı anlatı içinde sunulması.*

Bu çalışmanın kuramsal ve yöntemsel çerçevesi göstergebilimsel yaklaşıma dayandırılmış ve semantik bir hedefe ulaşılmaya çalışılmıştır. Göstergebilim, tüm kültür görüngülerinin birer gösterge dizgesi olduğu varsayımından hareket etmekte ve değişken dizgelerin içerdikleri şifrelerin anlamlarını ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Bu izlek; "... gösterilenler, gösterenleri anlamlandırmak için kullanılan belli anlamlandırma kalıplarına (şifreleme) göre değişebilirler" tespiti ile A. Topçu (2005, s.240) tarafından da desteklenmektedir. Eco'ya göre (1987) "... şifreler, düzanlamsal ve yananlamsal gösterilenler, göstergebilimsel düzlemin sınırlarını oluşturur". Bu açıdan düzanlam, semantik boyutta herkes tarafından aynı çıkarsamaya tekabül etmektedir. Yananlam ise Barthes'in "anlamlandırmanın ikinci düzeyi olarak gösterdiği ve gösterenin kullanıcıların duygularıyla ya da heyecanlarıyla ve kültürel değerleriyle buluştuğunda meydana gelen etkileşimi betimlemektedir" (Fiske, 1996, s.116). Dolayısıyla bu bağlamda farklılığı yaratanın yananamlar olduğunu söylemek mümkündür.

Genel olarak değerlendirildiğinde ise göstergebilimsel çalışmalarının asıl gayesinin algıyı ve örtük mesajı açığa çıkarmaya yönelik olduğu söylenebilir. Algı, yönetilmesi mümkün olan bir süreci ihtiva etmektedir ve işleyişi bakımından bilinçaltına odaklanmaktadır. Septik olguyu hedefe alarak operasyonel eylemle insani edimleri ve içsel dünyayı doğrudan etki altına alma ve bireyin düşün dünyasını dönüştürme potansiyeline sahiptir. Bu açıdan sosyo-psikolojik bir metodolojiye dayanmaktadır denilebilir. Dolayısıyla medyayı bu çabaların dışında tutmak pek mümkün değildir. Arğin'a göre; "algı yönetimine medyanın da dâhil edilmesi ile sanal gerçeklikler oluşturulup gerçek ile kurgu arasındaki ayırım zorlaştırılmaktadır" (2021, s.115). Zaten küreselleşen dünyanın dönüşen teknolojik yapısı algıyı yönetebilecek pek çok araca sahiptir. Özellikle dijital iletişim araçları ve dijitalleşen tüm medya araçları da bu kapsamda değerlendirilmektedir. Örneğin pragmatik beklentinin bir sonucu olarak internet "zamanı ve mekânı derdest ederek şüphesiz bireyler için sanal yeni sosyal çevrelerin oluşmasına zemin hazırlamaktadır" (Yağbasan, 2021, s.125). Zamanın dişlilerinin dönüş hızından kaynaklanan bu uçurum, kendini bazen bir lanet bazen de bir rahmet olarak gösterir. Zira bilinmektedir ki internet tabanlı sosyal medya ortamlarının bu pragmatik işlevselliğine karşın denetimsizliğinin getirmiş olduğu kuşku, enformasyona itidalli yaklaşılmaya da sebebiyet

vermektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde “sosyal mecralar toplumsal ve sosyal düzende yeni iletişimsel ağlar ve ortamlar oluşturmuştur” (Yağbasan ve Yağbasan, 2021, s.119-126) denilebilir. Diğer taraftan “kamu diplomasisi, propaganda, psikolojik savaş gibi kavramlar algı yönetimi kavramıyla, hedef kitlenin zihinlerini istenilen doğrultuda yönlendirme ve istenileni düşündürme ortak amacından dolayı zamanla iç içe geçmiş durumdadır” (Ayhan ve Çakmak, 2018, s.16). Dijital mecraların sunduğu fırsatlardan belki de en önemlisi kullanıcıların bizatihi kendilerinin içerik üretebilme kapasitesine sahip olmalarıdır. Zira “... medya platformlarını cazip hale getiren diğer bir özellik, üretilen bilgi ve mesajın hızlı bir şekilde çok uzak mesafelere en hızlı ve ekonomik şekilde ulaştırılmasıdır” (Arğın, 2018, s.94). Geleneksel medyanın artık çevrimiçi olarak yayında olması da bu savı destekler mahiyettedir. Ancak dijital medyanın insan hayatının tamamına sirayeti ile geleneksel ‘dördüncü kuvvet’ anlayışı kısmi olarak inkıta uğramıştır. Bu açıdan baskın ve başat küresel güçlerin inisiyatifine kurban edilen enformasyonun daha spekülâtif bir yapıya büründüğü ve kitleleri daha derinden etkileyebildiği söylenebilir.

Belli amaçlara yönelik olarak kurgulanan enformasyonların altında yatan örtük niyet, çoğu zaman (sübjektif) kanaat oluşturmaktır. Bu bağlamda medya kuşkusuz istenileni kendi çıkarları doğrultusunda önceleyebilmektedir. Bu anlamda; *inanç*, *etnitize*, *kültür* ve *ideolojik aidiyet* gibi unsurlar belirleyici olabilmektedir. Literatürde bu durum çoğu zaman *abartma*, *çarpıtma*, *önemsizleştirme* gibi kavramlarla karşılık bulmaktadır. Asıl hedef aslında hedef kitleyi etki altına alarak realiteyi dönüştürmek ve bir propaganda aracı olarak kullanmaktır. Kamuoyu oluşturma veya gündem belirleme eylemine matuf olan bu çabalar dönemsel olarak siyasal erkin medyayı diskrimine eden bir yapıya da büründürebilmektedir. Ancak *haber* kavramı bizatihi gerçekliğe tekabül etmektedir. Mutlak doğru muğlak olmamakla beraber haber; kurgudan arınmış olan *gerçekliliğe* atıfta bulunur. Ancak *gerçeklik*, *doğruluk*, *hakikat* gibi kavramalara bağlı olarak “*algısal fenomenler, dışarıdan gelen herhangi bir duyuma göre daha karmaşık ve daha yüksek düzeyde gerçekleşen süreçlere bağlıdır*” (Atkinson vd., 1995, s.185).

Medyanın haberlerini kendi çıkarlar doğrultusunda çerçevelemesi bazen tehlikeli boyutlara ulaşabilmektedir. Örneğin tarihsel süreç içerisinde medya araçlarının da katkısıyla Doğu (okzident), Batı (oryantal) için genellikle bir *karşıt*, *öteki* ve *tehdit* olarak algılanı gelmiştir. Bu bağlamda Hippler ve Lueg (2002, s.16) İslam’ın Hıristiyanlığın düşmanı olduğuna dair oluşan algıya vurgu yapmaktadırlar. Bu görüşü destekler mahiyette örneğin Reichmuth’tan akt. Budak (2008, s.145); “*Alman toplumunda tarihsel önyargılardan beslenen İslam ve Müslüman imajı günümüzde de canlıdır ve bu imaj özellikle çatışma ve kriz periyotlarında etkinleşmektedir*” demektedir. Son yıllarda ise özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra Batı’da İslam’ın daha ziyade terörle gündeme geldiği bilinmektedir. Budak (2008, s.37), Almanya’da önceleri mevcut olan olumlu İslam imajının olumsuzla çevrildiğini ifade etmekte ve “*ortaya çıkan olumsuz İslam imajını tarihsel ötekilik ipoteği bulunan İslam’ın önceden de var olan olumsuz imajının daha da pekişmesi şeklinde ifade edebiliriz*” tespitinde bulunmaktadır. Kuşkusuz sadece Almanya’da değil, örneğin İslam ve Müslümanlığın oldukça itici ve Hıristiyanlıkla karşılaştırılmayacak derecede aşağı ve lanetli bir din olduğu tasvirine Rus edebiyatının önemli ölçüde katkı sunduğu söylenebilir (Duvalı, 2012, s.129). Bunun yanı sıra Montesquieu, Kanunların Ruhü adlı eserinde Türklerin; despot, bütün kavimlerin en cahili olduğunu, Türkiye’de insan haklarının önemli olmadığını iddia eder (Balcı, 2019, s.365). Avrupa perspektifinden bakıldığında okzidental coğrafyanın Batı için artık sosyal bir sorun olduğu ve bir kabullenme realitesine yöneldiği görülmektedir. Ancak T. Topçu’ya (2019, s.3) göre “*İslamofobi ile ötekileştirilen, dışlanan ve dâhil edilmekten kaçınılan Müslümanların varlığı Avrupa için kalıcı bir sonuç getirmemiştir*”. Batı tarafından ‘demokrasi’ manivelası vaadiyle sömürülen, müstemleke addedilen, ötekileştirilen, vekâlet çatışmaları ile çatıştırılan ve modern dünyadan dışlanan okzidental coğrafyanın mazlum vatandaşlarının güvenli ve sığınılacak limanlara rotalanan göç dalgası T. Topçu’ya (2019, s.74-75) göre “*kalıcı çözüm arayışını zorunlu kılmıştır*”. Sonuç olarak alan literatürüne bakıldığında tüm bu spekülâtif ve sübjektif yaklaşımların devam etmesinin maliyeti veya diyeti Batı toplumlarında bir *panfobiya* ile ödenmektedir denilebilir.

ARAŞTIRMA

Amaç, Önem, Hipotez, Kapsam, Veri Seti ve Metodoloji

Araştırmanın amacı Alman medyasının genel anlamda Türkiye ve Türkler hakkındaki temel yaklaşımını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşabilme gayesi ile *Die Welt* gazetesinin 2020 yılı sonu ile 2021 yılı başı boyunca İstanbul muhabiri tarafından Türkiye'den geçtiği haberler hem semiyotik açıdan hem de içerik analizi ile değerlendirmeye tabii tutulmuştur. Türkiye ve Türkler hakkındaki haberlerin nasıl çerçeveslendirildiği de araştırmanın temel hedeflerinden biridir. Uluslararası habercilikte siyasal erkin veya anlayışın medya vekâleti üzerinden diğer ülkeleri kendi kamuoyunda nasıl ötekileştirdikleri veya müstemleke olarak gördükleri ve nasıl negatif algılar oluşturduklarına dair bilimsel veri ve yöntemlerle desteklenen çalışmaların ilgili literatürdeki sınırlılığı bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

Araştırmada; *Die Welt* gazetesi özelinde Batı medyasının Türkiye hakkında kendi ülkelerindeki alguları yönlendirmede subjektif davrandıkları ve haberlerinde nesnel olmadıkları hipotezinden hareket edilmiş ve bu yargı cümlesi temel varsayım olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda *Die Welt* gazetesinin internet sürümü dikkate alınarak Türkiye muhabirinin haberlerindeki *Türkiye* veya *Türk* anahtar kelimeler taranmış ve bu başlığa ilişkin haber çerçeveleri kapsama dâhil edilmiştir. Hipotetik dedüksiyon yaklaşımıyla haberlerde görsel kullanımı, haber kaynağı ve eyleyiciler de değerlendirme kapsamına alınmıştır. Çerçeveleme analizi için öngörülen en önemli parametrelerden bir de şüphesiz dilsel yapılarda kullanılan dil dışı metaforlar ve görsel ikonlardır. Özaraslan'a (2007) göre bu yöntem tüm çerçeve seçeneklerini görmeye imkân tanır. Araştırmada tümdengelimci yaklaşım tercih edilse de çerçeveleme analizinde hipotetik dedüksiyon yaklaşımı ile sonuca ulaşılmaya, içerik analizi yöntemi ile nicel veriler belirlenmeye ve hermeneutik yaklaşımın sunduğu imkânlarla da bulgular yorumlanmaya çalışılmıştır.

Evren, Örneklem ve Sınırlılıklar

Araştırmanın evrenini Batı medyası oluşturmaktadır ve evreni temsilen örneklem olarak *Die Welt* gazetesi seçilmiştir. Söz konusu bu gazetenin seçilmesinin nedeni tirajının yüksek (tıklanma sayısının) üst seviyede olması ve Dünya genelinde saygın bir gazete olarak konumlandırılmasıdır. Bu yayın organının Türkiye muhabiri (Marion Sendker) tarafından (Ekim 2020 - Ocak 2021) yaklaşık bir yılı aşkın süreyle Türkiye'den geçtiği haberler araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu amaca matuf olarak gazetenin çevrimiçi arama portalında *Türkiye* ve *Türk* anahtar kelimeleri ile tarama gerçekleştirilmiş ve toplam 20 adet habere ulaşılmıştır.

Bulgular

1. Haber (Magazin - 08.10.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Beschimpfung auf Türkisch (Türkçe Hakaret). Wer auf Türkisch flucht, sollte diese eine rote Linie beachten (Her kim Türkçe küfür ediyorsa bu kırmızıçizgiye dikkat etmeli). *Haber Metni:* Başka hiçbir ülkede Türkiye'deki kadar yaratıcı şekilde küfürler kullanılmamaktadır. Ancak dikkatli olunması gerekir. Zira bu durum kamuda zorluk yaşamınıza ve hayatınıza mal olabilir.

2. Haber (Siyasi - 25.10.2021)

Manşet Alt Manşet: Persona non Grata (İstenmeyen Adam): Erdoğan erklärt deutschen Botschafter zu unerwünschten Person. (Erdoğan, Alman büyükelçisini istenmeyen kişi ilan etti). *Haber Metni:* Erdoğan NATO ortaklarını küçümsercesine on büyükelçiyi istenmeyen kişiler olarak ilan etti. Büyükelçiler sınır dışı edilmekle tehdit ediliyor.

3. Haber (Siyasi - 21.10.2021)

Manşet Alt Manşet: Diplomatischer Eklat (Diplomatik Skandal). Erdogans Warnung an den Westen (Erdoğan'nın Batı'ya Uyarısı). *Haber Metni:* Cumhurbaşkanı büyükelçileri dolaylı olarak sınır dışı

etmekle tehdit ediyor. Erdoğan'ın iç siyasi desteği alma adına denenmiş, test edilmiş bu stratejisi Batı'ya karşı sert olan noktadır. Ancak bu kez taktik başarısız olabilir.

4. Haber (Siyasi - 16.10.2021)

Manşet Alt Manşet: Kanzlerin in der Türkei (Şansölye Türkiye'de). Nach ihrer Spitze strahlte Merkel Erdogan fast schon schelmisch an (*Merkel iktidarının son günlerinde giderayak Erdoğan'a bakarak gülümsedi*). *Haber Metni:* Merkel, Türk devlet başkanına İstanbul'da veda etti. Geçmişte ikisi arasında birçok anlaşmazlık yaşanmıştı. Şansölye, pek çok suçlamaya maruz kalmıştı. Erdoğan için rahat bir dönemdi ama bu süreç bitecek!

5. Haber (Siyasi - 26.08.2021 / Video Haber)

Manşet Alt Manşet: Politikevakuierung aus Afghanistan (Afganistan'dan siyasi tahliye). Immer verlassen sich alle auf die Amerikaner (Herkes her zaman Amerikalılara güvenir). *Haber Metni:* Amerika giderek daha fazla ülke askerlerini Afganistan'dan çekiyor. Şimdi de Türkiye askerlerini tahliye ediyor.

6. Haber (Güncel - 03.08.2021 / Video Haber)

Manşet ve Alt Manşet: Vermischtes Türkei (Türkiye karmakarışık). Mittlerweile sind es weit mehr als 100 Brände (An itibariyle 100'den fazla yangın var). *Haber Metni:* Türk itfaiyesi günlerdir ülkede çıkan yangınları kontrol etmeye çalışıyor. Ancak 40 derecenin üzerindeki sıcaklık ve kuvvetli rüzgârlarda yangını söndürmek oldukça zor görüyor.

7. Haber (Güncel/Siyasi - 12.07.2021)

Manşet Alt Manşet: Türkei (Türkiye). Wir brauchen Arbeitsplätze. Und alles, was wir kriegen, ist diese Moschee (İşe ihtiyacımız var. Ancak elde ettiğimiz tek şey bu cami). *Haber Metni:* Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan birbiri ardına mega camiler inşa ediyor. Bu camiler çoğu zaman boş durumda. Ve giderek daha fazla inanan, hükümdarın dindarlığından şüphe etmekte. Ancak bu duruma yapılacak eleştiri, İslam dışı olarak etiketlenme riskini taşımakta. Bu kimsenin almak istemeyeceği bir risk.

8. Haber (Siyasi - 01.07.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Proteste in Istanbul (İstanbul'da Protestolar). Erdogan ist ein großer Diktator, er ist kein wahrer Türke (Erdoğan büyük bir diktatör, o gerçek bir Türk değil). *Haber Metni:* Türkiye, 1 Temmuz'da 'Kadının Korunmasına İlişkin İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi. Binlerce kişi ülkenin bu sözleşmeden çekilmesini protesto etti. Metropolün merkezindeki gösteride polis, kalabalığı dağıtmak için göz yaşartıcı gaz kullandı. Erdoğan bu katı kararlar İslami seçmenlerin desteğini sağlamaya çalışıyor.

9. Haber (Siyasi - 19.05.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Türkei (Türkiye). Erdogans Palästina-Kalkül (Erdoğan'ın Filistin hesabı). *Haber Metni:* Türkiye'de binlerce kişi İsrail'e karşı gösteri yapıyor. Polis, vahşice dağıtılan diğer protestoların aksine, bu gösteriye izin verdi. Zira Erdoğan İslamcı Hamas'ı destekliyor. Bunun elbette teolojik nedenleri var, bu durum onun jeopolitik stratejisine uyuyor.

10. Haber (Yaşam - 28.03.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Frauenmorde in der Türkei (Türkiye'de Kadın Cinayetleri). Die Tater denken jetzt, dass der Staat auf ihrer Seite steht (Failler devletin artık kendi yanlarında olduğunu düşünüyor). *Haber Metni:* Erdoğan bir hafta önce kadına yönelik şiddete karşı İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini açıkladı. O günden beri, görünüşe göre Türkiye'de daha fazla kadın öldürüldü. Aktivistler, şiddet uygulayan suçluların cesaretlendirildiğini düşünüyor.

11. Haber (Siyasi - 20.03.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Gewalt gegen Frauen (Kadınlara karşı şiddet). Erdogans Flucht vor dem Geschlechterkampf (Erdoğan'ın cinsiyetçilik mücadelesinden kaçışı). *Haber Metni:* Kadın haklarını

koruma anlaşmasını ilk imzalayan Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi. Siyasi gözlemcilere göre Erdoğan muhafazakâr ve İslami seçmenin gözüne girmeye çalışıyor.

12. Haber (Yaşam - 07.03.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Kinder im Lockdown (Tecritteki çocuklar). Eigentlich kenne ich niemanden, und niemand kennt mich (*Aslında kimseyi tanımıyorum, kimse de beni*). *Haber Metni:* Başka hiçbir ülke olmadığı kadar Türkiye'de çocuklar ve gençler bu kadar uzun süre hapsedilmedi; yasaklar ve evde eğitim tüm bir nesli yalnızlaştırıyor. Uzmanlar dramatik sonuçlar konusunda uyarıyor, ancak hükümetin umurunda değil.

13. Haber (Yaşam/Siyasi - 21.01.2021)

Manşet ve Alt Manşet: Deutsch-Türkische Gründer (*Alman-Türk Mucitler*). Bei Biontech verhält sich Erdogan gar nicht mehr wie Erdogan (Biontec'te Erdoğan artık Erdoğan gibi davranmıyor). *Haber Metni:* Erdoğan başkalarının başarılarını popülist amaçlarla kullanmayı çok iyi biliyor. Ancak bu durum Alman-Türk Biontech kurucuları için farklı. Geriye bakıldığında Özil davasından farklılık göze çarpmaktadır.

14. Haber (Yaşam - 21.12.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (Türkiye'den çarşı pazar görüntüsü). *Manşet ve Alt Manşet:* Covid - Massnahme (*Covid tedbirleri*). Alte und Kinder isolieren? An dieser Strategie scheitert die Türkei (Yaşlıları ve çocukları izole etmek mi? Türkiye bu strateji yüzünden başarısız oluyor) *Haber Metni:* Türkiye, ülkede de çok tartışılan bir şey yapıyor: savunmasız grupları korumak. Ankara, 65 yaş üstü kişilerin dışarı çıkmasını yasaklıyor. Çocukların ve gençlerin de dışarı çıkmasına izin verilmiyor. Doktorlar bunun yanlış olduğunu kanaatinde.

15. Haber (Siyasi - 08.12.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: Avrupa Birliği bayrağı yanında Erdoğan'ın resmi). *Manşet ve Alt Manşet:* EU-Sanktionen (AB Yaptırımları). Warum Deutschland seine schützende Hand über Erdogan hält? (Almanya neden koruyucu elini Erdoğan'ın üzerinde tutuyor?). *Haber Metni:* Fransa ve Avrupa'daki birçok ülke Türkiye'ye karşı sabrını yitirdi. Aylarca süren manevraların ardından bu hafta yapılacak AB zirvesinde Erdoğan rejimine sert yaptırımlar uygulanması gündemde. Ama özellikle Merkel frene basıyor.

16. Haber (Siyasi - 23.11.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (Donanma görüntüsü). *Manşet Alt Manşet:* Kontrolle durch Deutsche Soldaten (Alman askerlerinden kontrol). Was wirklich hinter der Marine-Eskalation mit der Türkei steckt? (Türkiye ile donanmadaki gerilimin arkasındaki gerçek ne?). *Haber Metni:* Görünüşe göre Türkiye, Alman Donanmasının Libya açıklarında şüpheli bir yük gemisini aramasını engelliyor. Bu durum Akdeniz'de zaten gergin olan ortamın tırmanmasına neden olmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın operasyonu siyasi bir soruna dönüşüyor.

17. Haber (Siyasi/Güncel - 22.11.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (İçki masasından görüntüler). *Manşet Alt Manşet:* Raki-Tote (Rakı öldü). Erdogans Alkohol-Problem (Erdoğan'ın Alkol ile sorunu). *Haber Metni:* Alkoldeki vergi artışları, Türkiye'de fiyatların daha da yükselmesine neden oluyor. Son zamanlarda düzinelerce kişi kaçak içkiden öldü. İslami muhafazakâr hükümet için bu durum bir ikilem. Bir yandan alkolün yasaklanması, diğer yandan da paraya ihtiyaç duyulması.

18. Haber (Güncel-Siyasi - 17.10.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (Erdoğan'ın kürsü görüntüsü). *Manşet Alt Manşet:* Erdogans Türkei (Erdoğan'ın Türkiye'si). Der Mythos vom neuen Sultan (Yeni sultan efsanesi). *Haber Metni:* Türk Cumhurbaşkanı kendini Osmanlı hükümdar geleneğindeki gibi sunmaya çalışıyor. Onun İslam'ı Avrupa'ya taşımak istediği artık herkesçe malum.

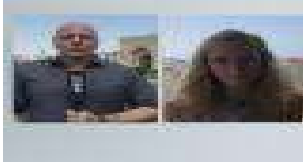

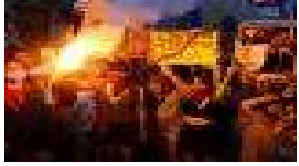
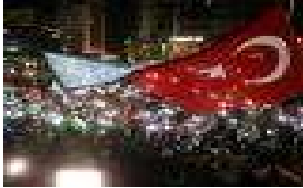

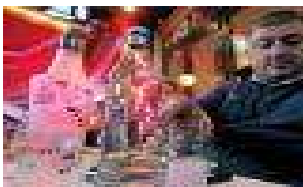

19. Haber (Siyasi - 14.10.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (Karabağ'da yanan bina görüntüsü). *Manşet Alt Manşet:* Geo-und Energiepolitik (Jeo ve enerji politikası). Krieg um Bergkarabach-ein Geschenk für Erdogan (Dağlık Karabağ savaşı-Erdoğan için bir hediye). *Haber Metni:* Türkiye, Dağlık Karabağ ihtilafında sadece kardeşi Azerbaycan'ın yanında yer almakla kalmıyor, aynı zamanda jeopolitik açıdan enerji politikasına dayalı Hazar Denizi'nin stratejik koridor ile de ilgileniyor.

20. Haber (Magazin -Siyasi 14.10.2020)

Haberde Kullanılan Resim ve Metin: (Erdoğan'ın kürsü konuşmalarından enstantaneler). *Manşet ve Alt Manşet:* Trendsetter (Trend belirleyici). Wie Erdogans 'Sigersakko' die Modewelt beeinflusst (Edoğan'ın kareli ceketi moda dünyasını nasıl etkiliyor?). *Haber Metni:* Erdoğan genellikle cürekâr kareli ceketler giyiyor. Tanınmış bir moda tasarımcısı, bu giyim tarzının arkasında politik bir mesaj ve pratik bir amaç olduğu iddiasında. Pek çok AKP destekçisi de idollerini modada takip ediyor.

Haberlerde Kullanılan G6rseller

1. Resim	2. Resim	3. Resim	4. Resim
			
5. Resim	6. Resim	7. Resim	8. Resim
			
9. Resim	10. Resim	11. Resim	12. Resim
			
13. Resim	14. Resim	15. Resim	16. Resim
			
17. Resim	18. Resim	19. Resim	20. Resim
			

VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMLAR

Tablo 1: Haber Görsellerinin Gösterebilimsel Analizi

	Kontekst (Gösterge)	Denotatif (Gösteren)	Anlam	Konotatif (Gösterilen)	Anlam	Algı
1	Argo: 'Hıyar' sözcüğü	Argo, 'Hıyar' sözcüğü		Küfür ve cinselliğe atıf		Olumsuz
2	Erdoğan ve Türk barağı	Türkiye Cum. Başkanı		Kendinden emin lider		Olumsuz
3	Protokolde Erdoğan portresi	Türkiye Cum. Başkanı		Güçlü lider		Nötr
4	Merkel-Erdoğan enstantane	Türkiye Almanya liderleri		Samimi liderler		Olumlu
5	Muhabir sunum	Afganistan'dan sunumu		Afganistan ve karmaşa		Nötr
6	Muhabir sunumu	Olay yerinde muhabir		Orman yangınları		Nötr
7	Cami inşaatı görüntüsü	Cami inşaatı görüntüsü		İslamiyet ve cami		Nötr
8	Protesto görüntüsü	Protesto yapan topluluğu		Protesto		Olumsuz
9	İnsanlar, Türk Bayrağı	Kalabalık, Türk Bayrağı		Protesto		Nötr
10	İki kadın görseli	İki kadın görseli		Kadın cinayetleri		Olumsuz
11	Konuşma yapan Erdoğan	Konuşma yapan Erdoğan		Güçlü Erdoğan		Nötr
12	Okul bahçesinde iki öğrenci	Okul bahçesinde 2 öğrenci		Okul bahçesinde yalnızlık		Nötr
13	İki bilim İnsanı	Covid-19 aşısının mucitleri		Türk asıllı Alman mucitler		Olumlu
14	Kalabalık insan topluluğu	Sosyal yaşamdan görüntü		Sosyal yaşamdan görüntü		Nötr
15	AB Bayrağı ve Erdoğan	AB Bayrağı ve Erdoğan		AB, Türkiye ve Erdoğan		Nötr
16	Savaş gemisi	Savaş gemisi		Savaş		Nötr
17	İçki masasındaki insan	İçki masasındaki insan		İçki masası ve eğlence		Nötr
18	Türk bayrağı ve Erdoğan	Türk bayrağı ve Erdoğan		Güçlü lider		Nötr
19	Bina görüntüsü ve dumanlar	Bina görüntüsü, dumanlar		Savaş		Nötr
20	Kürsüde Erdoğan Görüntüsü	Kürsüde Erdoğan		Moda (tarz) yaratan lider		Nötr

Tablo 2: Haberlerin Konu Başlıklarına Göre Dağılımı

Haber Türü	Konu					
	Erdoğan		Türkiye		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Siyasi	9	45	1	5	10	50
Siyasi/Güncel	3	15	-	-	3	15
Yaşam	1	5	2	10	3	15
Siyasi/Yaşam	1	5	-	-	1	5
Siyasi/Magazin	1	5	-	-	1	5
Güncel	-	-	1	5	1	5
Magazin	-	-	1	5	1	5
Toplam	15	75	5	25	20	100

Yapılan semiyotik ve semantik analizlerin sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Görüldüğü üzere haberlerin 10 tanesi (%50) siyasi, 3 tanesi siyasi-güncel (%15) mahiyette ve yine 3 tanesinin (%15) sosyal yaşama dair olduğu belirlenmiştir. Siyasi olmakla beraber yaşam ve magazin olarak bir ve salt güncel ve magazin olmak kaydı ile yine bir tane haber belirlenmiştir. Bu sonuçlar, rutin habercilik yerine siyasi haberlerin öncelikli olarak tercih edildiğini göstermektedir. Konu başlıkları itibari ile veriler incelendiğinde; haberlerin 9 tanesinin (%45) Cumhurbaşkanı 'Erdoğan' ile doğrudan ilintili olduğu görülmektedir. Siyasi/güncel haber kategorisinde yer alan 3 haberde de (%15) yine dolaylı olarak 'Erdoğan'ın konu edildiği belirlenmiştir. Genel toplam içerisinde ise 'Erdoğan' ile ilgili haberlerin toplam sayısının 15 (%75) olduğu tespit edilmiştir. 'Türkiye' başlığı ile sunulan toplam 5 (%25) haberden birinin siyasi, diğer üçünün ise sosyal yaşam ve güncel kategoride yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3: Semantik ve Semiyotik Değerlendirme

	Nötr	Olumlu	Olumsuz	Toplam
	f / %	f / %	f / %	f / %
Semiyotik	14 / 70	2 / 10	4 / 20	20 / 100
Semantik	2 / 10	2 / 10	16 / 80	20 / 100
Toplam	16 / 80	4 / 20	20 / 100	

Elde edilen veriler semiyotik (görseller) açıdan değerlendirildiğinde genel itibariyle verilen mesajların nötr olarak değerlendirilmesi mümkündür. Buna karşın olumsuz olarak değerlendirilebilecek haber görsellerinin sayısının 4 olduğu (%20) belirlenmiştir. Semantik açıdan bakıldığında ise haber içeriklerinden hareketle 20 haberden 16'sının (%80) olumsuz içerikle aktarıldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

SONUÇ

1. haberde *Hıyar* sözcüğü ile Türklerin küfürbaz olduğuna göndermede bulunulmuştur. 2. ve 3. haberlerde Türkiye'nin içişlerine müdahil olan diplomatların masum olduğu buna karşın Erdoğan ise suçlu ilan edilmiştir. 4. ve 15. haberlerde görev süresince Erdoğan ile iyi ilişkiler kurmaya çalışan ve AB zirvesinde Erdoğan'a dolayısıyla Türkiye'ye karşı sert yaptırımlar uygulanmasına karşı çıkan Merkel'in suçlandığı ve eleştirildiği görülmüştür. 6. haberde doğal afet olduğu şüpheli bulunan yangıların söndürülememesi adeta bir temenni şeklinde sunulmuştur. 7. haberde ihtiyaca ve talebe yönelik olarak yeni cami inşa edilmesi nedeniyle Erdoğan eleştirilmiştir. 8. haberde kadının korunmasına katkı sunamayacağı gerekçesiyle İstanbul sözleşmesinden ayrılmayı protesto edenlere müdahale edilmesi gerekçesiyle Erdoğan diktatör ilan edilmiştir. 10. haberde adeta sadece Türkiye'de kadına şiddet uygulandığı, bunun nedenin de İstanbul sözleşmesinden ayrılmayla dayandırıldığı ima edilmiş ve yine 11. haberde İstanbul Sözleşmesinden ayrılma tercihi nedeniyle Erdoğan suçlu ilan edilmiştir. 9. haberde İsrail'in Filistinlilere yönelik saldırıları protesto edenlere müdahale edilememesinde Erdoğan'ın taraflı davrandığına vurgu yapılmıştır. 12. Haberde Covid -19 salgını nedeniyle pek çok ülkede sert tedbirler alınmasına rağmen Türkiye'de salt çocukların izole edildiği, yine 14. haberde yaşlıların ve gençlerin tedbir kapsamına alınması sebebiyle iktidar suçlanmıştır. 13. Haberde salgına karşı aşı geliştiren Biontech kurucularının Türk asıllı olmaları nedeniyle Erdoğan tarafından övülmesi bir popülist yaklaşım olarak değerlendirilmiştir. 16. haberde Alman donanmasının Libya açıklarında bir yük gemisinin uluslararası hukuka aykırı şekilde aranmasının engellemesi hadisesinde Erdoğan'ın suç işlediği iddia edilmiştir. 7. haberde alkolün yasaklanmak istenmesi, diğer yandan da zam yapılması ve kaçak içki üretiminin ölümlere sebebiyet vermesinden ötürü Erdoğan sorumlu tutulmuştur. 18. haberde Erdoğan'ın İslam'ı Avrupa'ya taşımak istediği iddia edilmiştir. 19. haberde haklılığı uluslararası hukuk tarafından tescil edilen Karabağ savaşında Türkiye'nin Azerbaycan'ın yanında yer alması eleştirilmiştir. 20. haberde giysi tercihinin moda belirlemede etkin olması nedeniyle Erdoğan'a eleştirel göndermede bulunulmuştur.

Tüm veriler genel olarak değerlendirildiğinde ise haber çerçevelendirilmesine yönelik olarak 20 adet haberin 7'sinde bizzat Erdoğan görselinin kullanıldığı, kullanılmayan 12 adet haberde ise ya iktidara ya da dolaylı olarak Erdoğan'ın ismine atıfta bulunularak negatif yansıtma yoluna başvurulduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla *Die Welt* gazetesinin haber çerçevelendirmesinde; *Türkler*, *Türkiye*, dolayısıyla *Erdoğan* suçludur ve ötekidir sonucuna ulaşılmaktadır. Tümdengelim yaklaşımından hareketle; özgün ve bilinçli bir kurgulama tekniğinin ve stratejisinin kullanıldığını, haberlerin bu minvalde çerçevelendiği ve bu izlek üzerinden bir karalama algısı oluşturulduğu tümevarımına ulaşmanın mümkün olduğu söylenebilir. Sonuç olarak gazetenin biçimlendirdiği haberlerle Alman toplumunda bir panfobiya ortamının yaratılmasına aracılık edildiği, dolayısıyla nesnel olmaktan uzak bir görüntü sergilediğini söylemek mümkün görünmektedir.

Geleneksel medya araçları; toplumu bilgilendirme, eğlendirme ve eğitime işlevlerinin yanı sıra şüphesiz kamu yararına yönlendirme ve kamuoyu oluşturma gibi başat işlevler de üstlenebilmektedir. Özellikle yazılı kitle iletişim araçları arasında yer alan gazetelerin teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak hızlı bir dönüşüm yaşamaları ve yayınlarını internet üzerinden daha geniş kitlelere ulaştırma kapasiteleri yönlendirme ve kamuoyu oluşturma işlevini daha da baskın hale getirmiştir. Daha çok siyaset, teoloji veya ideoloji ilişkisi üzerinden yürüyen haber tercih ve üretim süreci medyanın nesnellüğünün sürekli sorgulanmasına sebebiyet vermektedir. Zira medya çoğu zaman ya tamamen egemenin ya da muhalefetin yanında yer alama gibi bir paradoksalılık ve gelgitler yaşamakta ve yaşatmaktadır denilebilir. Uluslararası ilişkiler söz konusu olduğunda ise medya organlarının haber tercilerini kendi ülkelerinin çıkarları doğrultusunda kullandıkları gözlemlenmektedir. Rutinlerin dışına çıkılarak ve görsel metaforlarla desteklenerek kurgulanan enformasyonların dezenformasyona dönüşmesi, medyadan gelen enformasyonları koşulsuz gerçek olarak addeden standart toplum nezdinde kalıcı etkiler bırakabilmektedir. Böylelikle masum ve rutin eylem formatındaki haberler marifetiyle zaman içerisinde toplumlar arasında bir düşmanlık söylemi inşa edilmekte ve yaratılan bu panfobiya ile ilişkilerin olumsuz ve kronik bir döngüye girmesine zemin hazırlanmaktadır.

Okzidental coğrafyalarda 11 Eylül saldırıları sonrası oryantal coğrafyalar hakkında medya üzerinden yaratılan *terörist*, *barbar*, *vahşi*, *gayri medeni* gibi algıların tarihsel süreçten günümüze gelinceye kadar pek çok örneğini görmek mümkündür. Oysa münferit hadiselerin ölçüt alınarak toplumların veya kültürlerin yeknesak olarak itham edilmesinin *civilization* (medeniyet) anlayışı ile ne kadar bağdaştırılabileceği tartışmalıdır. Egemen küresel güçler tarafından; *barış*, *özgürlük* ve *demokrasi* ithali gibi sözde masum gerekçelere sığınarak ve dayandırılarak yürütülen meşru (!) saldırılara aracılık edilmesi, buna karşın ötekileştirilen coğrafyaların teröristlerinin özgürlük savaşçısı addedilerek kendi ülkelerinde barındırılmasını medyanın görmezden gelmesi paradoksal bir tutuma tekabül etmektedir.

KAYNAKLAR

- Arğın, E. (2018). *Algı yönetimi ve sosyal medya: 2017 anayasa referandumu üzerinden bir inceleme* (Yayınlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Arğın, E. (2021). *Algı, sosyal algı ve algı yönetiminin sosyal medyada kullanımı*. Ankara: İksad Yayınevi. [Adobe Acrobat Reader sürümü]. Erişim Adresi: <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2021/12/algı-sosyal-algı-ve-algı-yonetiminin-sosyal-medyada-kullanımı.pdf>
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C. & Hilgard E.R. (1995). *Psikolojiye giriş I* (Çev: K. Atakay, M. Atakay ve A. Yavuz). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Ayhan, A. ve Çakmak F. (2018). Türkiye'ye yönelik algı operasyonlarının dijital medyaya yansımaları. *Akdeniz İletişim Dergisi Özel Sayısı*, 11-35. DOI: 10.31123/akil.456509.
- Balcı, E. (2019). Batının Türk algısı üzerine. *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür Sanat Mimarlık Dergisi*, 2(4), 351-373. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hars/issue/51216/649405>.
- Budak, E. (2008). 11 eylül olayları ışığında Almanya'da İslam algısı: bir kopuş mu, süreklilik mi? *Değerler Eğitimi dergisi*, 6(15), 35-67. Erişim Adresi: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29185/312507>.
- Duvalı, Ş. M. (2012). Erken dönem Rus kroniğinde İslam algısı. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology*, 0(21), 115-132. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuilah/issue/983/11078>
- Eco, U. (1987). *İşlev ve gösterge göstergebilim açısından mimari*. (Göstergebilime giriş içinde. Çev. Fatma E.). İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Faveri, A. G. (2022). İklim değişikliği haber çerçeveleri: Hürriyet gazetesi örneği. *Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi*, 1-31. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.29228/iletisimvesanat.57574>.
- Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş* (Çev. Süleyman İ.). Ankara: Ark Yayınları.
- Hippler, J. ve Lueg, A. (2002). *Einleitung. feindbild und verständigung – ist dialog mit dem Islam noch möglich?* Feindbild Islam oder Dialog der Kulturen, içinde (s. 7-15). Hamburg: Konkret Literatur.
- Özarslan, H. (2007). *Çerçeveleme yaklaşımı açısından haber çerçevelerinin izlerkitle düşünceleri üzerindeki etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Konya.
- Özer, Ö. (2020). *Haber söylem ideoloji eleştirel haber çözümlenmeleri*. Literatürk, Konya.
- Reese, S. (2009). *Finding frames in a web of culture: the case of the war on terror*. P. D'Angelo ve J. Kuypers (drl), Doing news framing analysis: empirical, theoretical, and normative perspectives. New York: Routledge.
- Sarı, M. Ş. (2020). Dezenformasyon nedir? sosyal medya savaş meydanı oldu. Erişim Adresi: <https://teyit.org/sozluk-yanlis-bilginin-en-yaygin-7-turu/>.
- Sendker, M. (08.10.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (25.10.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (21.10.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (16.10.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (26.08.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (03.08.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (12.07.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (01.07.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (19.05.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (28.03.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (20.03.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (07.03.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (21.01.2021). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (21.12.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (08.12.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (23.11.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (22.11.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (17.10.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (14.10.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>.
- Sendker, M. (14.10.2020). *Die Welt*. Erişim Adresi: <https://www.welt.de/politik/>
- Tdk. (2011). *Türkçe Sözlük*. On birinci baskı.
- Topçu, A.D. (2005). Kayseri'yi okumak: göstergebilimsel yaklaşımla bir şehrin analizi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(18), 11-20. Erişim Tarihi: <http://dergiparak.org.tr/tr/pub/eurobilder/issue/23751/253047>.
- Topçu, T. (2019). *Avrupa siyasetinde İslam algısı: Avusturya örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Yağbasan, H. F. (2021). Dijital yozlaşma ve etik (kitabı içinde, Ed. Karabulut Aydın), *Nefret söylemi ve linç kültürünün sosyal medya özelinde distopik açıdan analizi, efendinin gölgesinde büyüyen hınç: Parazit filminin alımlama estetiği bağlamında analizi*. ISBN 978-605-74654, Konya: Literatürk Yayınları.

Yağbasan, M. ve Yağbasan H. F. (2021). Dijital yozlaşma ve etik (kitabı içinde, Ed. Karabulut Aydın), *Kargoyla büyü hizmeti örneği özelinde online teolojinin patolojik koordinatları*. ISBN 978-605-74654, Konya: Literatürk Yayınları.